

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/10/2019
Identifikačné číslo spisu:	5112010580
Dátum vydania rozhodnutia:	24.07.2019
Meno a priezvisko:	JUDr. Jana Kostolanská
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2019:5112010580.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Serbovej a sudcov JUDr. Ivetty Macejkovej, PhD., LL.M. a JUDr. Martina Bargela na neverejnom zasadnutí 24. júla 2019 v Bratislave v trestnej veci obvineného Ing. O. E. pre zločin podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona, o dovolaní obvineného Ing. O. E. proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/164/2015 z 11. februára 2016, v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina, sp. zn. 1T/68/2012 z 30. júla 2015, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného Ing. O. E. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Žilina rozsudkom, sp. zn. 1T/68/2012, z 30. júla 2015, uznal obvineného Ing. O. E. za vinného zo spáchania zločinu podvodu podľa § 221 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona na skutkovom základe, že

- od presne nezisteného dňa roku 2004 do 9. novembra 2007 ako vedúci segmentu 7230 v spoločnosti U. D., a. s., ul. B. M. S. X v D. E. A. nechal zo skladu vyexpedovať ako šrot kvalitné použiteľné polotovary určené pre výrobné potreby spoločnosti U. D., a. s., z ktorých následne vo výrobných priestoroch a na výrobných strojoch tejto spoločnosti podľa neevidovanej a neschválenej projektovej dokumentácie nechal zamestnancami uvedenej spoločnosti vyrobiť tvarové nože v celkovom množstve 762 kusov, na ktoré neboli evidované objednávky a ktoré neboli vykonávané v mene a pre potreby spoločnosti, čím svojím konaním spôsobil spoločnosti U. D. spol. s r. o., podľa znaleckého posudku znalca z odboru strojárstvo celkovú škodu vo výške 86.822,75 €.

Za to súd uložil obvinenému Ing. O. E. podľa § 221 ods. 3 Trestného zákona, § 36 písm. j) Trestného zákona, § 38 ods. 3 Trestného zákona trest odňatia slobody vo výmere 3 (tri) roky, výkon ktorého bol obvinenému podľa § 51 ods. 1 Trestného zákona, § 49 ods. 1 písm. a) Trestného zákona podmienene odložený a podľa § 51 ods. 2 Trestného zákona určená skúšobná doba s probačným dohľadom nad správaním 3 (tri) roky. Podľa § 51 ods. 4 písm. c) Trestného zákona uložil obvinenému povinnosť spočívajúcu v príkaze nahradiť v skúšobnej dobe spôsobenú škodu.

Zároveň podľa § 287 ods. 1 Trestného poriadku obvinenému uložil povinnosť nahradiť poškodenému U. D., spol. s r.o., so sídlom: B. M. S. 1, IČO: XX XXX XXX, škodu vo výške 86.822,75 € a podľa § 288 ods. 2 Trestného poriadku poškodeného so zvyškom nároku na náhradu škody odkázal na civilný proces (č. l. 608 - 633 spisu).

Krajský súd v Žiline na podklade odvolania obvineného uznesením, sp. zn. 3To/164/2015 z 11. februára 2016, postupom podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného Ing. O. E. zamietol (č. l. 647 - 655 spisu).

Proti označenému uzneseniu Krajského súdu v Žiline v spojení s rozsudkom Okresného súdu Žilina podal obvinený Ing. O. E. prostredníctvom obhajcu dovolanie (č. l. 684 - 687 spisu).

Dovolanie podal z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, že bolo zásadným spôsobom porušené právo obvineného na obhajobu, z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na dôkazoch, ktoré neboli súdom vykonané zákonným spôsobom a z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, že rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia.

Navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 386 ods. 1 Trestného poriadku rozsudkom vyslovil porušenie zákona v neprospech obvineného a aby podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku napadnuté uznesenie krajského súdu a rozsudok okresného súdu zrušil a rovnako zrušil aj ďalšie rozhodnutia na zrušené rozhodnutie obsahovo nadväzujúce, nakoľko vzhľadom na zmenu, ku ktorej došlo zrušením rozhodnutia, stratili svoj podklad a podľa § 388 ods. 1 Trestného poriadku prikázal Okresnému súdu Žilina, aby vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku obvinený uviedol, že opakovane v priebehu konania navrhol vykonať dôkazy, ktorých vykonanie okresný súd zamietol, ich zamietnutie neodôvodnil, resp. sa s odôvodnením zamietnutia dostatočne nevysporiadal. Súd nevykonával ani jeden navrhnutý dôkaz obvineným, čím zásadným spôsobom procesne pochybil a bolo porušené ustanovenie § 2 ods. 10 Trestného poriadku ako aj právo na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Súd nadradil zásadu rýchlosti konania nad zásadu náležitého zistenia skutkového stavu veci, čo je s poukazom na jednotlivé zásady trestného konania neprípustné. Trestný poriadok nepriznáva jednotlivým zásadám prioritné postavenie a všetky zásady majú rovnakú relevanciu. K naplneniu dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nedošlo samotným nevykonaním navrhnutých dôkazných prostriedkov, ale samotným procesným postupom súdu, ktorý sa náležite nevysporiadal s dôkaznými návrhmi a nevyhodnotil nijakým spôsobom, aký dopad by vykonanie týchto dôkazov malo na meritorne rozhodnutie vo veci.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku obvinený uviedol, že zo žiadneho dôkazu nevyplýva, že by sa nejaká projektová dokumentácia mala nachádzať vo vyšetrovacom spise, o čom svedčí podaná obžaloba zo 4. mája 2012, v rámci ktorej prokurátorka nespomína žiadnu projektovú dokumentáciu, ktorú by žiadala oboznámiť ako dôkaz na hlavnom pojednávaní. V rámci hlavného pojednávania splnomocnenec poškodeného a ani prokurátorka nespomenuli projektovú dokumentáciu napriek tomu, že hlavné pojednávanie sa konalo v termínoch 9. mája 2013, 20. januára 2014, 7. apríla 2014, 10. septembra 2014, 10. novembra 2014, 4. februára 2015. Následne 4. marca 2015 podal obhajca návrh na zabezpečenie a vykonanie dôkazov, konkrétne, aby poškodený predložil evidenciu výkresov a evidenčných lístkov, nakoľko že nimi poškodený disponuje vyplynulo zo svedeckej výpovede svedkyne A. O.. Následne súd oznámil obhajobe 6. marca 2015, že súčasťou spisového materiálu je aj výkresová dokumentácia uložená v samostatnej krabici. Následne bolo zistené, že podaním z 1. októbra 2014 prokurátorka doložila do konania projektovú dokumentáciu poškodeného, ktorú žiadala oboznámiť ako dôkaz na hlavnom pojednávaní. Uvedený postup obvinený vníma ako porušenie princípu kontradiktórnosti, nakoľko prokurátorka predložila návrh na vykonanie dôkazu a túto skutočnosť neoznámila obvinenému. Obhajca obvineného bol niekoľkokrát nazrieť do spisového

materiálu a uvedená príloha nikdy nebola sprístupnená aj napriek tomu, že sa na súde nachádzala od 1. októbra 2014. Rovnako nie je možné relevantne vyhodnotiť prečo podstatný dôkaz, o ktorý poškodený opiera výšku škody, bol predložený až dňa 1. októbra 2014, keď obžaloba bola podaná 4. mája 2012 a z obsahu podanej obžaloby je zrejmé, že prokurátorka takýto dôkaz ani nespomína. Keďže obvinený mal dôvodnú pochybnosť o pravosti a pravdivosti projektovej dokumentácie, navrhol 16. apríla 2015 zabezpečiť a vykonať dôkaz, aby poškodený predložil originál listinných dôkazov označených ako „zložka č. 001 - 151“, aby predložil kompletnú zákazku ako prebiehala v čase rozhodnom od vyskladnenia až po expedíciu a aby predložil relevantný dôkaz o tom, že vyskladnené polotovary v počte 763 kusov nožov boli určené na nákladové stredisko obvineného. Súd na hlavnom pojednávaní 1. júna 2015 uložil splnomocnencovi poškodeného, aby sa vyjadril k uvedenému návrhu a aby predložil jednu kompletnú zákazku, ako prebiehala od vyskladnenia až po expedíciu a to v čase, ktorý je predmetom obžaloby. Poškodený na uvedené reagoval podaním z 10. júna 2015, kde sa k prípadnému predloženiu originálov projektovej dokumentácie alibisticky vyjadril tým, že táto je zhodná s kópiami, že predmetné listinné dôkazy boli založené do vyšetrovacieho spisu a opätovne v roku 2014 do súdneho spisu, avšak nevysvetlil prečo predmetné originály nepredloží. Všetky tieto skutočnosti naznačujú špekulatívne konanie zo strany poškodeného cielene zamerané na to, aby znemožnili náležité zistenie skutkového stavu veci. Bolo povinnosťou súdu zabezpečiť originály projektovej dokumentácie, teda výkresov, z ktorých znalkyňa stanovovala výšku škody. Poškodený tieto nedoložil bez uvedenia relevantného dôvodu. Bolo manipulované s dokumentáciou. Veľmi podstatným faktorom je aj skutočnosť, že znalkyňa, o ktorej závery súdy opierajú záver o vine obvineného, vychádzali pri vypracovaní posudku z výkresov, ktoré jej boli predložené poškodeným a teda nie je možné vyhodnotiť, ktoré konkrétne výkresy to boli. Ak podľa obžaloby malo protiprávne konanie trvať od roku 2004 do roku 2007, žiaden zo svedkov nepotvrdil, že to bol obvinený, ktorý dával pokyny k výrobe nelegálnych nožov.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku uviedol, že podstatnou skutočnosťou je stanovenie spôsobenej škody. V tejto súvislosti poukázal na uznesenie Okresného súdu Žilina, sp. zn. 1T/85/2009 z 29. júna 2011, ktorým súd podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku odmietol obžalobu a vec vrátil prokurátorovi. Uvedený postup ako správny potvrdil aj Krajský súd v Žiline v uznesení, sp. zn. 3To/111/2011 z 8. decembra 2011, ktorým zamietol sťažnosť prokurátora. Oba súdy vyslovili názor, že v danej veci musí byť výška škody nespochybniteľne a objektívne preukázaná a takémuto objektívnemu dôkazu nezodpovedá len samotné vyčíslenie škody poškodeným, ale správnosť určenia výšky škody možno určiť len prostredníctvom odborného vyjadrenia alebo znaleckého posudku. Na základe uvedeného bol vypracovaný znalecký posudok znalkyňou Ing. Jozefínou Lahutovou, ktorá stanovila výšku spôsobenej škody na 86.936,69 €.

Podľa znalkyne nebolo potrebné oceňovanie každého jednotlivého noža, ale ak by sa aj oceňoval každý nôž samostatne, výsledná suma by bola minimálne iná ako je terajšia výsledná hodnota tvarových nožov. Znalecký posudok, ktorý predložil obvinený, stanovil inú výšku škody než znalecký posudok Ing. Jozefíny Lahutovej.

K znaleckému posudku Ing. Jozefíny Lahutovej uviedol, že je zarážajúce a takmer nemožné, aby znalkyňa dospela s rozdielom štyroch centov k určeniu rovnakej výšky škody ako poškodený. Obvinenému sa kládlo za vinu páchanie trestnej činnosti vymedzenej v čase od roku 2004 - 2007, pričom v rámci záverečnej reči 30. júla 2015 poukázal na niekoľko relevantných skutočností, pričom jednou z nich boli zahraničné cesty, ktoré zdokladoval v podobe cestovných lístkov na meno obvineného a tvrdil, že protiprávna činnosť sa diala aj počas neprítomnosti obvineného. Jednotlivé kópie predložených výkresov pochádzajú zo závodu v Skalici, kde obvinený nikdy nepracoval a logicky nemohol dať pokyn k akejkoľvek nelegálnej výrobe. Poukázal na zásadu in dubio pro reo, nakoľko aj po vykonanom dokazovaní existujú v skutkovom stave evidentné pochybnosti, že záver o vine obvineného nemožno oprieť o žiadnu sériu priamych či nepriamych dôkazov, ktoré by vo svojej súvislosti tvorili ucelený záver o tom, že skutok spáchal obvinený. Konanie poškodeného zakladá podozrenie, že dôkazy boli účelovo modifikované tak, aby navodili záver o vine obvineného. Vo veci boli vypracované dva znalecké posudky, avšak tieto nedali jasnú odpoveď na to, či je možné relevantne stanoviť výšku škody.

Prokurátorka Okresnej prokuratúry Žilina vo vyjadrení k dovolaniu obvineného navrhla dovolanie obvineného postupom podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť. Uviedla, že na obvineného bola prvý krát podaná obžaloba na Okresný súd Žilina dňa 29. mája 2009. V bode 4/ dôkazných návrhov žiadala prokurátorka oboznámenie na hlavnom pojednávaní s prílohou, a to štyrmi kusmi zakladačov obsahujúcich 151 ks projektových dokumentácií v euroobaloch. Uznesením Okresného súdu Žilina, sp. zn. 1T/85/2009 z 29. júna 2011 bola podľa § 244 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku odmietnutá obžaloba a vec bola vrátená prokurátorovi. Proti predmetnému uzneseniu podala prokurátorka sťažnosť, ktorá bola následne uznesením Krajského súdu v Žiline, sp. zn. 3To/111/2011 z 8. decembra 2011 podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku zamietnutá. Spisový materiál bol následne vrátený prokuratúre, avšak už bez vyššie uvedených príloh označených v bode 4/ predmetnej obžaloby a v takomto stave bol vyšetrovací spis ďalej zaslaný vyšetrovateľovi. Dňa 3. mája 2012 bola na obvineného opätovne podaná obžaloba, kde však už vzhľadom na vyššie uvedené skutočnosti absentoval dôkazný návrh pôvodne uvedený v bode 4/ obžaloby zo dňa 29. mája 2009. Vzhľadom na skutočnosť, že na hlavnom pojednávaní vyvstala potreba zabezpečiť príslušnú projektovú dokumentáciu, ktorá bola pôvodne súčasťou vyšetrovacieho spisu, prokurátorka túto zákonným spôsobom vyžiadala od poškodeného a ako listinný dôkaz ju predložila 1. októbra 2014 na Okresný súd Žilina s tým, že túto žiadala oboznámiť ako dôkaz na hlavnom pojednávaní. Zo spisového materiálu a taktiež na hlavných pojednávaniach nevyplynuli žiadne také skutočnosti, ktoré by akýmkoľvek spôsobom spochybňovali vierohodnosť a najmä originalitu predloženej projektovej dokumentácie. Ohľadom predloženia predmetnej projektovej dokumentácie až s odstupom času dňa 1. októbra 2014 je nutné uviesť, že obvinený mal možnosť sa v konaní pred súdom s týmto dôkazom oboznámiť a počas hlavného pojednávania mal možnosť sa k nemu vyjadriť (č. l. 693 - 694 spisu).

K vyjadreniu prokurátorky sa vyjadril obvinený, ktorý uviedol, že skutočnosť, že pôvodne podaná obžaloba dňa 29. mája 2009 uvedený dôkazný návrh obsahovala, avšak po odmietnutí obžaloby bola dňa 3. mája 2012 podaná nová obžaloba, ktorá už tento dôkazný návrh neobsahovala z dôvodu, že materiál vrátený na okresnú prokuratúru bol vrátený bez príloh, nemôže byť na ujmu obvineného. Pokiaľ sa prokurátorka v podanej obžalobe k listinnému dôkazu (4 kusy zakladačov obsahujúcich 151 ks projektových dokumentácií v euroobaloch) v opätovne podanej obžalobe už nevyjadrovala, má sa za to, že o takýto dôkaz sa neopierala. Poukázal na § 240 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého je daná povinnosť obvinenému v súlade s výzvou súdu bez meškania oznámiť súdu, ako aj stranám v konaní, návrhy na vykonanie dôkazov spolu s upozornením, že vykonanie neskôr navrhnutých dôkazov, ktoré sú mu známe v čase doručenia obžaloby, môže súd odmietnuť. Nestačí, ak mal obvinený možnosť oboznámiť sa s dôkazom - priloženou projektovou dokumentáciou na hlavnom pojednávaní, nakoľko táto bola doložená až 1. októbra 2014. Nakoľko obvinený nemal vedomosť o tom, že súčasťou spisu je nejaká projektová dokumentácia v čase výsluchu svedkov na hlavných pojednávaniach, nemohol sa na výsluch riadne pripraviť a klásť svedkom otázky týkajúce sa priloženej projektovej dokumentácie (č. l. 696 spisu).

Poškodený vo vyjadrení k dovolaniu obvineného uviedol, že sa stotožňuje s vyjadrením prokurátorky a dovolanie obvineného považuje za nedôvodné (č. l. 699 spisu).

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) pred vydaním rozhodnutia o dovolaní skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], bolo podané prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že dovolanie spĺňa obligatórne a obsahové náležitosti dovolania (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že obvinený pred podaním dovolania využil svoje právo podať riadny opravný prostriedok (§ 372 ods. 1 Trestného poriadku).

Dovolací súd úvodom poznamenáva, že celým prierezom podaného dovolania obvineného sa jednotlivé

dôvody dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku prelínajú, obvinený jeden dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 uvádza na viacerých miestach, pričom tunajší súd musel pri spracovaní podaného dovolania jednotlivé dôvody dovolania podľa písm. c), písm. g), písm. i) ods. 1, § 371 Trestného poriadku spracovať komplexne do celku, a to v záujme prehľadnosti a konzistentnosti.

Najvyšší súd Slovenskej republiky zistil, že dovolanie obvineného Ing. O. E. nie je dôvodné, pretože je zrejmé, že nie sú splnené podmienky a poznamenáva, že v zmysle § 385 Trestného poriadku je dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v ňom uvedené, z čoho vyplýva, že táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia (R 120/2012).

Z uvedeného je preto potrebné vyvodiť, a to aj s ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene obvineného, že Najvyšší súd Slovenskej republiky je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti, nemôže ísť nad rámec návrhu tam špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku), preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podrobil prieskumu vecné argumenty dovolateľa zodpovedajúce dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku bez hlbšieho prieskumu tých argumentov, ktoré im nezodpovedajú.

V úvode svojej argumentácie dovolací súd konštatuje, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí, a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu. Požadovaný jeden opravný prostriedok predstavuje v súdnom procese v Slovenskej republike inštitút odvolania. Pokiaľ by zákonodarca zamýšľal urobiť z Najvyššieho súdu Slovenskej republiky tretí stupeň s plnou jurisdikciou, nestanovil by katalóg dovolacích dôvodov.

V dovolaní musí byť uvedené, z akých dôvodov je rozhodnutie napádané a aké chyby sú rozhodnutiu vytýkané. V predmetnom dovolaní sa pritom konštatuje, že sa jedná o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. c), písm. g) a písm. i) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku:

Zásada „právo na obhajobu“ vyjadruje požiadavku, aby v trestnom procese bola zaručená ochrana práv a záujmov osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, a je teda nevyhnutým prostriedkom úspešného výkonu súdnictva smerom k ochrane základných práv a slobôd. Jej legislatívne vyjadrenie a reálne zabezpečenie svedčí v podstate nielen o stupni demokracie v trestnom procese daného štátu, ale vo svojej podstate jej realizácia v čo najširšom meradle je nielen v záujme osoby, proti ktorej sa vedie trestné konanie, ale v záujme celej spoločnosti, pretože toto právo neplynie len z ochrany práv jednotlivca, ale aj zo záujmu štátu na zistenie pravdy. Podľa názoru dovolacieho súdu právo na obhajobu sa zaručuje ako základné právo fyzickej osoby, ktoré podlieha všetkým pravidlám, ktoré sa uznávajú pri ochrane základných práv a slobôd, a možno ho vnímať aj ako prostriedok nastoľujúci spravodlivú rovnováhu medzi verejnými záujmami, ktoré sú predmetom ústavnej ochrany.

Zásada „právo na obhajobu“ obsahuje tri relatívne samostatné práva obvineného:

- právo obhajovať sa osobne, alebo
- právo obhajovať sa za pomoci obhajcu podľa vlastného výberu, alebo
- právo na bezplatnú pomoc obhajcu, ak obvinený nemá prostriedky na zaplatenie obhajcu a vyžadujú to záujmy spravodlivosti.

Konštantná judikatúra právo na obhajobu v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku chápe ako vytvorenie podmienok pre plné uplatnenie procesných práv obvineného a jeho obhajcu a zákonný postup pri reakcii orgánov činných v trestnom konaní a súdu na uplatnenie

každého obhajovacieho práva. Platný Trestný poriadok obsahuje celý rad ustanovení, ktoré upravujú jednotlivé čiastkové práva obvineného, charakteristické pre príslušné štádium trestného konania. Prípadné porušenie len niektorého z nich, pokiaľ sa to zásadným spôsobom neprejaví na postavení obvineného v trestnom konaní, samo o sebe nezakladá dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Zo znenia tohto ustanovenia totiž jednoznačne vyplýva, že len porušenie práva na obhajobu zásadným spôsobom je spôsobilé naplniť uvedený dovolací dôvod. V praxi to znamená, že o zásadné porušenie práva na obhajobu pôjde najmä vtedy, ak obvinený nemal v konaní obhajcu, hoci v jeho trestnej veci boli splnené dôvody povinnej obhajoby.

Takéto pochybenie súdov nižšieho stupňa dovolací súd v konaní nezistil, teda nemožno zaujať stanovisko, že došlo k porušeniu práva na obhajobu obvineného Ing. O. E. zásadným spôsobom, a teda ku takej skutočnosti, ktorá už sama o sebe znamená naplnenie dovolacieho dôvodu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku. Na základe vyššie uvedeného je potrebné podotknúť, že obvinený bol počas celého trestného konania zastúpený obhajcom JUDr. Jánom Mrázovským, resp. JUDr. Michaelou Kojtalovou, ktorí aktívne pristupovali k výkonu obhajobných práv, na základe plnomocenstva z 21. augusta 2008 (č. l. 53 spisu).

Napriek tomu sa dovolací súd zaoberal aj konkrétnymi námietkami, ktoré v rámci tohto dovolacieho dôvodu uviedol v písomných dôvodoch dovolania obvinený.

Ak v tejto súvislosti obvinený v rámci porušenia práva na obhajobu zásadným spôsobom podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku namietal, že súd nevykonal obvineným navrhnuté dôkazy, resp. správne nevyhodnotil následky nevykonania dôkazných návrhov obvineného na skutočný stav vecí, dovolací súd konštatuje, že obvineným uplatnený dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku vyžaduje, ako bolo vyššie uvedené, aby bolo zásadným spôsobom porušené právo na obhajobu a tomuto zodpovedá aj právo na navrhovanie dôkazov priamo obvineným (§ 34 ods. 1 Trestného poriadku) alebo prostredníctvom obhajcu (§ 44 ods. 2 Trestného poriadku). Ak uplatnenie práva na obhajobu spočíva aj v navrhovaní dôkazov, zodpovedá mu povinnosť orgánov činných v trestnom konaní a súdu zaoberať sa každým dôkazným návrhom a najneskôr pred meritórnym rozhodnutím tomuto návrhu buď vyhovieť, alebo ho odmietnuť (§ 272 ods. 3 Trestného poriadku), resp. rozhodnúť, že sa ďalšie dôkazy vykonávať nebudú (§ 274 ods. 1 Trestného poriadku).

Nemožno však úspešne podať dovolanie z dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku na podklade toho, že sa návrhu na vykonanie dokazovania nevyhovelo. Za porušenie práva na obhajobu v zmysle § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku nemožno považovať obsah a rozsah vlastnej úvahy súdu o voľbe použitých dôkazných prostriedkov pri plnení povinností podľa § 2 ods. 10 Trestného poriadku, na ktoré ustanovenie poukazoval obvinený, resp. práva podľa § 2 ods. 11 Trestného poriadku. Ak by záver súdu urobený v zmysle § 2 ods. 12 Trestného poriadku o tom, že určitú skutkovú okolnosť považuje za dokázanú a že ju nebude overovať ďalšími dôkazmi, zakladal opodstatnenosť dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku, odporovalo by to viazanosti dovolacieho súdu zisteným skutkom v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ktorá vyjadruje zásadu, že účelom dovolacieho konania je posudzovanie právnych otázok, a nie posudzovanie správnosti a úplnosti zistenia skutkového stavu (R 7/2011).

V konaní pred súdom vyplýva pre súd povinnosť rozhodnúť o každom návrhu na doplnenie dokazovania, pričom tak môže učiniť v ktorejkoľvek fáze konania, najneskôr však pred meritórnym rozhodnutím vo veci. Ak súd nemieni akceptovať návrh strany na doplnenie dokazovania vykonaním dôkazu týkajúceho sa okolnosti nepodstatnej pre rozhodnutie, alebo okolnosti, ktorú možno zistiť už skôr navrhnutými, resp. zabezpečenými dôkazmi, môže zamietnuť takýto návrh uznesením po začatí hlavného pojednávania. Z časového hľadiska je hraničnou fázou aplikovanie ustanovenia § 274 ods. 1 Trestného poriadku súdom, teda moment rozhodnutia súdu, ktorým sa uzatvára dokazovanie vyhlásením dokazovania za skončené, čím sa jednak končí najdôležitejšia fáza kontradiktórneho hlavného pojednávania a jednak sa ohraničuje rozsah vykonaného dokazovania, ktoré súd bude hodnotiť ako podklad pre svoje rozhodnutie. Vyhlásenie procesnej strany o tom, že nemá návrhy na doplnenie

dokazovania v tejto záverečnej fáze konania pred rozhodnutím vo veci samej, kedy naposledy možno uplatniť návrhy na doplnenie dokazovania, je záverečným prejavom tejto procesnej strany o disponovaní s návrhmi na doplnenie dokazovania.

V konkrétnej veci je takýmto prejavom vyhlásenie procesných strán na hlavnom pojednávaní v deň vyhlásenia rozsudku dňa 30. júla 2015, že nemajú viac návrhov na doplnenie dokazovania (č. l. 588 spisu), ktorým sa s následným postupom súdu podľa § 274 ods. 1 Trestného poriadku - vyhlásenie dokazovania za skončené, uzavrelo dokazovanie.

Pokiaľ ide o podané návrhy na doplnenie, ktoré časovo predchádzali vyhláseniu dokazovania za skončené, o týchto bolo na hlavnom pojednávaní ihneď súdom rozhodnuté uznesením, odmietnutím návrhu obvineného na doplnenie dokazovania (č. l. 588 spisu). Dovolací súd nemôže riešiť otázku dôvodnosti takéhoto rozhodnutia, lebo by tým vstupoval do procesu dokazovania a hodnotenia dôkazov, správnosti a úplnosti zisteného skutku, čomu bráni veta za bodkočiarkou ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Ako však bolo uvedené, o návrhu obhajcu zo dňa 15. apríla 2015 na doplnenie dokazovania bolo súdom rozhodnuté, v rámci jeho zákonných povinností o takom návrhu rozhodnúť podľa § 272 ods. 3 Trestného poriadku (č. l. 501, č. l. 588 spisu), pričom okresný súd v písomnom vyhotovení rozsudku podrobne uviedol, z akých dôvodov odmietol návrhy obvineného na doplnenie dokazovania (strana 24 napadnutého rozsudku). Pokiaľ ide o návrh obvineného na zabezpečenie dôkazu - evidenciu výkresov (č. l. 468 spisu), táto bola súčasťou spisu, čo napokon oznámila obhajcovi obvineného predsedníčka senátu okresného súdu listom zo 6. marca 2015 (č. l. 470 spisu).

Námietky obvineného subsumovateľné pod dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku neboli preto dôvodné.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku.

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku možno úspešne uplatňovať v prípadoch, keď je rozhodnutie súdu založené na dôkazoch, ktoré neboli na hlavnom pojednávaní vykonané zákonným spôsobom. Skutočnosť, že rozhodnutie je založené na dôkazoch vykonaných v rozpore so zákonom, musí byť z obsahu spisu zrejmá a porušenie zákona by malo svojou povahou a závažnosťou zodpovedať porušeniu práva na spravodlivý proces podľa článku 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, čomu napokon zodpovedá i samotná povaha dovolania ako mimoriadneho (nie ďalšieho riadneho) opravného prostriedku.

Z uvedeného potom logicky vyplýva záver, že nesprávny procesný postup súdu pri vykonávaní dôkazov môže byť dovolacím dôvodom v zmysle § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku len vtedy, ak má, resp. mal negatívny dopad na práva obvineného. Ak sa nepreukážu takéto účinky nesprávneho procesného postupu pri vykonávaní dôkazov, potom nemožno hovoriť o naplnení dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku, a to aj so zreteľom na to, že k porušeniu práva na spravodlivý proces v zmysle článku 6 ods. 1, ods. 3 písm. d) Dohovoru by mohlo dôjsť len vtedy, ak by odsúdenie bolo založené výlučne alebo v rozhodujúcej miere (solery or to a decisive extent) na dôkazoch získaných nezákonným spôsobom, čo sa ale v predmetnej veci nestalo (Mariana Marinescu p. Rumunsku, rozsudok č. 36110/03 z 2. februára 2010).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže byť naplnený len vtedy, ak súd vykonal dôkazy nezákonným spôsobom, t. j. že pri ich vykonávaní (ale aj získaní v prípravnom konaní) bol porušený zákon.

V rámci dovolaní iniciovaného prieskumu odôvodneného dovolacím dôvodom podľa § 371 ods. 1 písm. g) Trestného poriadku môže Najvyšší súd Slovenskej republiky preskúmať len to (ak dovolanie nepodal minister spravodlivosti Slovenskej republiky podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku), či jediný usvedčujúci dôkaz alebo viaceré rozhodujúce usvedčujúce dôkazy boli vykonané zákonným spôsobom. Ak dospeje k záveru o zákonnosti vykonaného dokazovania, Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže

spochybňovať skutkové zistenia, prehodnocovať vykonané dôkazy a ich hodnotenie vykonané súdmi nižších stupňov.

Pokiaľ ide o námietky obvineného, že projektová dokumentácia má charakter nezákonného dôkazu, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že nezistil v tomto smere porušenie žiadneho zákonného ustanovenia. V danom prípade projektová dokumentácia - 4 zakladače obsahujúce 151 projektových dokumentácií (ďalej len „projektová dokumentácia“ má zákonný podklad (§ 119 ods. 2 Trestného poriadku) a bola zaobstaraná už v prípravnom konaní. Ide o dôkaz zákonný, ktorý poskytol obom súdom - okresnému, tak aj krajskému súdu dostatočný podklad na rozhodnutie vo veci.

Charakter tzv. nezákonného dôkazu nemôže nadobudnúť len z toho titulu, že (hoci bola projektová dokumentácia súčasťou vyšetrovacieho spisu ako jeho príloha, s ktorým bol obhajca obvineného navyše oboznámený - záznam o preštudovaní vyšetrovacieho spisu z 10. februára 2009, č. l. 177 spisu a následne prokurátor navrhol v poradí v prvej obžalobe z 29. mája 2009 oboznámiť projektovú dokumentáciu ako dôkaz na hlavnom pojednávaní) po odmietnutí obžaloby prokurátora a vrátení veci prokurátorovi z dôvodu ustálenia výšky škody v poradí druhej podanej obžalobe zo 4. mája 2012, nenavrhol prokurátor oboznámiť projektovú dokumentáciu ako dôkaz na hlavnom pojednávaní a navrhol tento dôkaz až dodatočne.

Pokiaľ vyvodzoval obvinený nezákonnosť projektovej dokumentácie z ustanovenia § 240 ods. 3 Trestného poriadku, Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza:

Podľa § 240 ods. 1 Trestného poriadku po doručení obžaloby súd bez meškania nariadi doručiť rovnopis obžaloby

- a) obvinenému a jeho obhajcovi,
- b) poškodenému,
- c) zúčastnenej osobe,
- d) zákonnému zástupcovi obvineného, ak ten nie je spôsobilý na právne úkony na právne úkony alebo aj jeho spôsobilosť na právne úkony bola obmedzená,
- e) zástupcovi záujmového združenia občanov, ak bolo kladne rozhodnuté o jeho účasti na hlavnom pojednávaní,
- f) pri trestnom čine zanedbania povinnej výživy osobe, do ktorej rúk je obvinený povinný plniť povinnosť vyživovať alebo zaopatrovať iného,

Podľa § 240 ods. 3 prvá a druhá veta Trestného poriadku spolu s rovnopisom obžaloby sa osobám uvedeným v odseku 1 doručí výzva, aby bez meškania písomne oznámili súdu a ostatným stranám návrhy na vykonanie dôkazov. Vo výzve sa zároveň upozornia na to, že vykonanie neskôr navrhnutých dôkazov, ktoré boli stranám známe v čase doručenia výzvy, môže súd odmietnuť.

Ustanovenie § 240 ods. 3 Trestného poriadku explicitne (výslovne) odkazuje na § 240 ods. 1 Trestného poriadku, ktorý taxatívne vymedzuje okruh osôb, ktoré musia bez meškania oznámiť súdu návrhy na vykonanie dôkazov, pričom osoba prokurátora v tomto citovanom ustanovení absentuje.

Z podstaty trestného konania pred súdom potom napokon logicky vyplýva, že prokurátor ani takouto osobou nemôže byť a návrhy na vykonanie dôkazov môže realizovať aj počas súdneho konania, čo napokon prokurátorka aj navrhla (č. l. 416, 481 spisu) a následne súd aj vykonal - prečítal listinné dôkazy a umožnil obvinenému do nich nahliadnuť, pričom obvinený nemal pripomienky (č. l. 417, 482 spisu).

Z vyššie uvedených dôvodov možno jednoznačne konštatovať, že projektová dokumentácia mala charakter zákonného dôkazu, ktorý bol v konaní použiteľný a súd z neho mohol vychádzať. Platný Trestný poriadok totiž nezakazuje prokurátorovi navrhnúť dôkaz aj v prebiehajúcom konaní, pokiaľ sa takýto dôkaz dodatočne objavil, resp. vyvstala potreba jeho založenia do spisu.

K námietke obvineného, že obvinený nevedel, že súčasťou spisu je projektová dokumentácia a z tohto dôvodu nemohol klásť svedkom otázky k projektovej dokumentácii, čím bola porušená zásada kontradiktórnosti Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza nasledovné:

Kontradiktórnosť sa považuje za všeobecný právny princíp konania, za pravidlo procesného práva ovládajúci každý súdny proces. Spolu s právom na obhajobu je jeho najzákladnejším princípom. Bez neho vôbec nemožno hovoriť o procese, keď podstatou procesu je konfrontácia dvoch strán, z ktorých každá musí mať možnosť vyjadriť sa, popierať návrhy, argumenty a dôkazy druhej strany a predkladať vlastné. Ide o jednu z hlavných záruk súdneho konania. Neexistuje spravodlivosť bez kontradiktórnej diskusie a čím skôr k nej dôjde, tým väčšia je nádej na objektivnosť. Kontradiktórna diskusia je kráľovskou cestou pri hľadaní pravdy. Princíp kontradiktórnosti sa uplatňuje predovšetkým v súdnom konaní.

Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je aj právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorá okrem iných procesných záruk, kladie dôraz aj na zachovanie kontradiktórnosti konania a „rovnosti zbraní“. Podstatou kontradiktórnosti a s ňou súvisiacej „rovnosti zbraní“ je, aby všetci účastníci konania mali reálnu možnosť využiť svoje procesné práva predložiť argumenty a reagovať na protiargumenty protistrany.

V slovenskom právnom poriadku kontradiktórnosť upravuje Ústava Slovenskej republiky v článku 48 ods. 2, podľa ktorého každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov a v jeho prítomnosti a aby sa mohol vyjadriť ku všetkým vykonávaným dôkazom. Verejnosť možno vylúčiť len v prípadoch ustanovených zákonom.

Obvinený mal možnosť v každom štádiu konania klásť otázky svedkom k okolnostiam uvedeným v obžalobnom návrhu, v ktorom bol označený skutok [§ 235 písm. c) Trestného poriadku] a v znení ktorého bola obsiahnutá aj projektová dokumentácia, podľa ktorej sa vyrobilo 762 kusov nožov, ktoré neboli vykonané v mene a pre potreby poškodeného, čím vznikla poškodenému škoda. Všetky svedecké výpovede sa mohli uskutočniť v prítomnosti obvineného a tento im mohol klásť otázky k obsahu projektovej dokumentácie a jej zložkám XXX až XXX, ktorá nielenže bola súčasťou vyšetrovacieho spisu počas prípravného konania, ale následne bola založená do spisu po opätovnom podaní obžaloby v konaní pred okresným súdom. Obvinený mal adekvátnu a dostatočnú príležitosť na to, aby mohol aj v čase po prečítaní projektovej dokumentácie súdom (č. l. 417, 482 spisu), klásť svedkom otázky k jej obsahu, pričom sám uviedol, že nemá pripomienky a následne nepodal návrh na vykonanie dôkazu výsluchom svedkom sám a ani prostredníctvom obhajcu (všetky jeho následné návrhy smerovali len k predloženiu listinných dôkazov, s ktorými sa súd aj vysporiadal). Obvinený navyše v priebehu konania využil svoje zákonné právo a odmietol vypovedať.

Listinné dôkazy boli vykonané pred obvineným na účely ich kontradiktórneho prerokovania. Pokiaľ obvinený rezignoval na možnosť využiť svoje práva, o ktorých bol riadne poučený a mal obhajcu, potom sa sám zbavuje práv, ktoré mu prináležia podľa Trestného poriadku, a preto sa nemôže v ďalšom konaní právne účinne domáhať porušenia svojich práv, ak sa sám o tieto svoje práva dostatočne nezaujíma a nestará (*vigilantibus leges sunt scriptae* - zákony sú napísané pre bdelych, treba byť bdely, aby sme mohli ochrániť svoje právo, *vigilantibus iura* - právo je na strane ostražitých, *vigilantibus non dormientibus iura subveniunt* - právo pomáha bdelym nie spiacim).

Je nevyhnutné opakovane uviesť, že samotná projektová dokumentácia bola v priebehu celého konania súčasťou opisu skutkovej vety obžaloby, čo je v rozpore s následnou argumentáciou obvineného, ktorý svoju obranu v podanom dovolaní v podstate postavil na "nevedomosti" o akejkolvek projektovej dokumentácii, pričom v podrobnostiach dovolací súd odkazuje na odôvodnenie rozhodnutia krajského súdu (strana 8 rozsudku).

Zo všetkých vyššie uvedených dôvodov preto nebol naplnený ani dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1

písm. g) Trestného poriadku.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Najvyšší súd Slovenskej republiky na záver dodáva, že ostatné námietky obvineného sú spojené s hodnotením dôkazov, ktoré Najvyšší súd Slovenskej republiky nemôže hodnotiť a taktiež poukazuje na skutočnosť, že z obsahu dovolania nevyplynuli skutočnosti, ktoré by zodpovedali dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku tak, ako ho označil obvinený.

Skutkové zistenia súdov (obvinený spochybňoval závery znalca podľa znaleckého posudku, vznik škody a jej výšku, pravosť projektovej dokumentácie, samotné okolnosti skutku), ktoré prostredníctvom podaného dovolania obvinený v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku výlučne namieta a prostredníctvom ktorých sa následne domáha aplikácie zásady „in dubio pro reo“, totiž stoja mimo tohto dovolacieho dôvodu. Dovolací súd je vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili súdy nižšieho stupňa a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia. Dovolací súd skutkové zistenia urobené súdmi nižšieho stupňa nemôže ani meniť ani dopĺňať. Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je odvolacou inšinciou zameranou na preskúmavanie rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

V súvislosti s námietkou obvineného, že súdy neaplikovali základnú zásadu trestného konania (v pochybnostiach v prospech obvineného), Najvyšší súd Slovenskej republiky poznamenáva, že použitie zásady „in dubio pro reo“, ktorá vyplýva z ustanovenia § 2 ods. 4 Trestného poriadku, prichádza do úvahy len vtedy, ak pochybnosti, ktoré vznikli v trestnom konaní o dokazovanej skutočnosti, trvajú aj po vykonaní a zhodnotení všetkých dostupných dôkazov, ktoré môžu reálne prispieť k náležitému zisteniu skutkového stavu, a to v rozsahu nevyhnutnom na objektívne, stavu veci a zákonu zodpovedajúce spravodlivé rozhodnutie. Táto zásada sa týka iba skutkových zistení, čo však nemôže byť, s poukazom na vyššie uvedené, predmetom skúmania dovolacieho súdu.

V súvislosti s obvineným deklarovaným prejavom nespokojnosti s napadnutými rozhodnutiami dovolací súd konštatuje, že obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd nie je záruka, že rozhodnutie bude spĺňať očakávania a predstavy obvineného. Podstatou je, aby postup súdu bol v súlade so zákonom, aby bol ústavne akceptovateľný, a aby jeho rozhodnutie bolo možné kvalifikovať ako zákonné, preskúmateľné a nearbitrárne.

Z uvedených dôvodov je zrejmé, že v rozsahu námietok obvineného nie sú splnené žiadne dôvody dovolania, a preto Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného na neverejnom zasadnutí odmietol.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.